

Między DOBRA A WIDAWĄ

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY
ISSN 2544-3453

Kwartalnik Stowarzyszenia LGD DOBRA WIDAWA

nr 4 (2018)

**Zapraszamy na
X Jubileuszowy Jarmark
Produktu Lokalnego
15-16.09.2018 r.
w Oleśnicy**

- ▶ **Program X Jarmarku Produktu Lokalnego - str. 2**
- ▶ **Dotacje unijne dla Gmin i przedsiębiorców - str. 3**
- ▶ **Projekt grantowy: Aktywna społeczność „Dobrej Widawy” - str. 6-8**

www.dobrawidawa.pl

Szanowni Czytelnicy, mieszkańcy obszaru Partnerstwa Dobrej i Widawy!

Oddajemy w Państwa ręce czwarty już numer kwartalnika „Między Dobrą a Widawą” przygotowany przez nasze Stowarzyszenie, czyli Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa.

Początek roku był dla nas czasem wyjątkowej pracy. **Przeprowadziliśmy 5 naborów wniosków:**

1. Podejmowanie działalności gospodarczej;
2. Rozwijanie działalności gospodarczej;
3. Ogólnodostępna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna lub kulturowa;
4. Zachowanie dziedzictwa lokalnego – Wsparcie działalności lokalnych zespołów ludowych, artystycznych, KGW (Projekt Grantowy);
5. Ogólnodostępna infrastruktura turystyczna lub rekreacyjna, lub kulturowa – Rozwój lokalnej infrastruktury rekreacyjnej” – (Projekt Grantowy);

Z niecierpliwością czekamy na efekty naszej pracy. Wiemy, że w kolejnych numerach naszego czasopisma będziemy mieli okazję zaprezentować nowo powstałą infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, a na mapie naszego Partnerstwa powstaną i rozwiną się kolejne firmy.

Już w najbliższych dniach serdecznie zapraszamy na **X Jubileuszowy Jarmark Produktu Lokalnego**. Odbędzie się on w dniach 15-16 września 2018 r. na oleśnickim rynku. Nasze Stowarzyszenie już dziesiąty raz ma przyjemność zorganizować dla Państwa to niezwykle wydarzenie.

W tym roku z racji jubileuszowej edycji chcielibyśmy skupić się na największym potencjale naszej organizacji, czyli „Aktywnej społeczności Dobrej Widawy”, która wytworzyła się przez lata współpracy ze Stowarzyszeniem. Chcemy opowiedzieć Państwu o niesamowitych ludziach, którzy tworzą Stowarzyszenie, o ich dokonaniach i codziennej pracy. Jarmark Produktu Lokalnego to najlepsza okazja do spotkania się z nimi, skosztowania ich przysmaków, podziwiania ręcznie wykonanych przedmiotów. To także wspaniała okazja do rozmowy z członkami Stowarzyszenia, którzy są z nami od początku i chętnie podzielą się z Państwem swoim doświadczeniem i energią do działania.

Do tradycji naszej imprezy należy już lepienie pierogów, a także pokaz rycerski przygotowany przez Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego. Również w tym roku zapraszamy na kulinarną ucztę połączoną z lekcją historii. Dodatkowo odbędą się liczne warsztaty rękodzielnicze, a dla dzieci przewidzieliśmy animacje, w tym zabawy ze zwierzętami domowymi, teatrzyk lalkowy, warsztaty cyrkowe oraz karuzelę.

Na Jarmarku oprócz wystawców z naszego terenu pojawią się też przedstawiciele miast partnerskich Oleśnicy z czeskiego Chrudimia, francuskiego Jaunay-Marigny i niemieckiego Warendorfu, którzy zaprezentują swoje produkty lokalne.

Zakończyliśmy już realizację pierwszego grantu **Aktywna społeczność „Dobrej Widawy”**. Wsparcie zostały zadania organizacji pozarządowych na rzecz realizacji programów doradczych, edukacyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru, szczególnie dla młodzieży i seniorów. Rada LGD Dobra Widawa oceniająca wnioski przyznała 8 grantów. Nasi Grantobiorcy zrealizowali już wszystkie działania aktywizacyjne. Obecnie oczekujemy na rozliczenie naszego grantu przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Życząc Państwu miłej lektury, jednocześnie zachęcam do aktywnego włączenia się w redagowanie naszego kwartalnika.

Z poważaniem

Agnieszka Kasina
Prezes Zarządu
Lokalnej Grupy Działania
Dobra Widawa

Program X Jubileuszowego Jarmarku Produktu Lokalnego „Aktywna społeczność Dobrej i Widawy”

SOBOTA 15.09.2018 r.

- 9.00 X Jarmark Produktu Lokalnego
11.00 Wilkowianie, gm. Wilków
11.30 Kapela Wilkowska, gm. Wilków
12.00 Ale Babki, gm. Dziadowa Kłoda
12.30 Międzyborzanie, gm. Międzybórz
13.15 Uśmiech, gm. Dobroszyce
13.45 Różyczki, gm. Dobroszyce
14.15 Oficjalne otwarcie X Jarmarku Produktu Lokalnego – Prezes Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa, XXI Dni Europy – Burmistrz Oleśnicy XV Święto Wina i Miodu – Prezes Powiatowego Zrzeszenie Pszczelarzy w Oleśnicy
15.00 Zespół Tańca Ludowego Długołęka, gm. Długołęka
15.30 Uczniowie Szkoły Suzuki Muzyczny Zakątek
16.15 Niezła Paka, gm. Dobroszyce
16.45 Aukcja charytatywna i loteria fantowa, org. Stowarzyszenie Cała Oleśnica Biega
17.00 Koncert Mezo
18.30 Teatrzyk Retro Ostrowina, gm. Oleśnica

NIEDZIELA 16.09.2018 r.

- 9.00 X Jarmark Produktu Lokalnego
11.45 Świtezianie, gm. Jelcz-Laskowice
12.15 Sycowiaci, gm. Syców
12.45 Wyniki konkursu „Europejski latawiec”, org. BiFK
13.15 Wyniki konkursu na „Najpiękniejsze stoisko”, „Najładniejszy produkt” oraz „Najlepszy przysmak regionalny”, org. LGD Dobra Widawa
13.30 Pokaz rycerski - Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Bierutowskiej im. Romka Kazimierskiego
14.30 Wyniki konkursu na Najlepsze Miody Odmianowe z Dolnego Śląska, org. Powiatowe Zrzeszenie Pszczelarzy w Oleśnicy
15.00 Pokaz lepienia pierogów połączony z degustacją - KGW Dobroszyce
16.45 Zbytowianki, gm. Bierutów
17.15 Bierutowianie BIS, gm. Bierutów
18.00 Koncert Tsingunz Fanfara Avantura - Bałkańska orkiestra dęta
19.30 Boguszycanie, gm. Oleśnica

Warsztaty:

- Wiklina - Wojciech Sztura
- Ceramika - Szynol
- Pracownia Ceramiki Artystycznej
- Lukrowanie pierników - Anna Kuśmierk
- Rudy, Pierniki Wrocławskie
- Bukiety jesienne w dyni
- Kazimiera Wilczyńska, Stowarzyszenie KRAM

Animacje dla dzieci:

- „Dobra Widawa - z królikiem i kurką dobra zabawa”
- zabawy ze zwierzętami domowymi
- Katarzyna i Jan Prostack
- Teatrzyk lalkowy, warsztaty cyrkowe, karuzela - Libor

Dodatkowe atrakcje:

BISTRO EUROPA - Bar festiwalowy, Fotobudka,

Imprezy towarzyszące:

- 15-16.09.2018 r.
15.09.2018 r. godz. 11.00 - 19.00
15.09.2018 r. godz. 14.00 - 17.00
15.09.2018 r. godz. 14.00 - 17.00
- XV Święto Wina i Miodu
Festiwal Biegów Rodzinnych „Cała Oleśnica Biega” o memoriał Bogusława Psujka
Mobilny Punkt Informacji Europejskiej - publikacje, porady na temat UE (praca, podróże, nauka)
Strefa animacyjna #EUandMe realizowana przez uczestników projektu „Jazda z pomysłami” we współpracy z Komisją Europejską

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATOR

Oleśnica

PARTNER

Dotacje unijne dla przedsiębiorców

Na przełomie marca i kwietnia LGD Dobra Widawa przeprowadziła nabory wniosków o przyznanie pomocy na podjęcie działalności gospodarczej oraz rozwój już działających przedsiębiorstw w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na

podjęcie działalności gospodarczej przeznaczono pulę 2 800 000,00 zł, wśród przedsiębiorców rozwijających firmy do rozdysponowania było 1 468 074,00 zł.

Osoby zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej skorzystały z szansy na zdobycie na ten cel aż 100 tys. zł. Złożono 58 wniosków, a do dofinansowania zostały finalnie wybrane aż 33 najlepsze projekty. O środki na rozwój już istniejących przedsiębiorstw działających na obszarze LGD Do-

bra Widawa starało się 16 firm. Środki w wysokości 50 - 300 tys. zł przyznano 5 firmom.

Obecnie wybrane przez LGD projekty czekają na ostateczną weryfikację przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego i podpisanie umów o przyznanie pomocy.

W ubiegłorocznych naborach wsparciem zostały objęte 22 projekty z zakresu podejmowania działalności gospodarczej oraz 8 projektów w ramach rozwoju już istniejących firm. Łączna wartość przyznanego do-

finansowania dla wybranych przez LGD Dobra Widawa projektów wyniosła 3 732 452,95 zł

Dla kogo dotacje?

O pomoc na podejmowanie działalności gospodarczej mogli ubiegać się mieszkańcy obszarów wiejskich naszego LGD (miejscowości wiejskie, miejsko-wiejskie oraz miejskie do 20 tys. mieszkańców), którzy w okresie minimum 2 lat poprzedzających złożenie wniosku nie wykonywali działalności gospodarczej i nie podlegają ubezpiecze-

niu społecznemu rolników. Firmy zakładane dzięki dotacji będą działały na terenach wiejskich LGD Dobra Widawa.

O dotację na rozwój istniejącej firmy mogły ubiegać się mikro- i małe przedsiębiorstwa mające swoją siedzibę/oddział na obszarze wiejskim LGD, działające przez min. 365 dni w ciągu ostatnich 3 lat wstecz, licząc od dnia złożenia wniosku.

Na co może zostać przeznaczona dotacja?

Kosztami kwalifikujący-

mi się do objęcia wsparciem są m.in. koszty: zakupu nowych maszyn i wyposażenia, zakupu robót budowlanych i usług (w tym tzw. koszty ogólne związane z kosztami budowy lub modernizacji nieruchomości, takie jak np. honoraria architektów, inżynierów, opłaty za konsultacje), zakupu lub rozwoju oprogramowania komputerowego oraz zakupu patentów, licencji lub wynagrodzeń za przeniesienie autorskich praw majątkowych lub znaków towarowych, czy zakupu środków transportu.

Dotacje dla gmin należących do LGD Dobra Widawa

W dniach od 30 maja do 13 czerwca 2018 r. gminy należące do LGD Dobra Widawa wzięły udział w naborze wniosków z zakresu Rozwoju ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W ramach ww. naboru LGD Dobra Widawa dysponowała pulą 2 153 786,36 zł. Dofinansowanie przyznano wszystkim 7 złożonym przez gminy wnioskom o przyznanie pomocy. Aktualnie przeprowadzana jest ostateczna weryfikacja dokumentacji przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego. Po podpisaniu umów z urzędem, gminy będą mogły przystąpić do realizacji swoich projektów.

WNISKODAWCA	PROJEKT	USTALONA KWOTA WSPARCIA (zł)*	STATUS
Miasto i Gmina Bierutów	Rowerem po mieście i Gminie Bierutów	245 990.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Gmina Oleśnica	Rozwój infrastruktury rowerowej oraz poprawienie bezpieczeństwa korzystających z infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w Gminie Oleśnica	170 959.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Gmina Dobroszyce	Utworzenie punktu informacji turystycznej oraz obsługi rowerzystów w Dobroszycach	399 549.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Gmina Dziadowa Kłoda	Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej gminy Dziadowa Kłoda poprzez budowę boiska wielofunkcyjnego we wsi Miłowice	154 818.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Centrum Kultury w Sycowie	„Skarby Dobrej Widawy - na turystycznym szlaku”. Ekspozycja stała promująca obszar LGD Dobra Widawa oraz modernizacja Sali kameralnej jako wsparcie niekomercyjnej ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej obszaru	135 531.90 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Gmina Długołęka	Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na obszarze LGD poprzez rewitalizację zabytkowego parku w Siedlcu (etap I), gmina Długołęka	121 591.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków
Miasto i Gmina Międzybórz	Utworzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na dz. nr 858 w Międzyborzu	141 385.00 zł	Wybrany do dofinansowania, mieszczący się w limicie środków

*Ustalona kwota wsparcia stanowi 63,63% kosztów kwalifikowalnych operacji, pozostała część kosztów kwalifikowalnych stanowi wkład własny podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy stanowiących publiczne środki krajowe

Zespół redakcyjny
Biuro LGD Dobra Widawa
w składzie:

Aleksandra Borówka
Agnieszka Kasina
Marta Kaszuba
Małgorzata Oleniecka
Joanna Praska
Ewa Olejnik

Czasopismo „Między Dobrą a Widawą” powstało powstało we współpracy z Gminami, Instytucjami i Stowarzyszeniami należącymi do Partnerstwa Dobra Widawa.
Miejsca wydania: Oleśnica

GODZINY PRACY BIURA
poniedziałek - piątek: 7.45 - 15.45

Biuro LGD Dobra Widawa umożliwi skorzystanie z bezpłatnego doradztwa beneficjentom zainteresowanym składaniem wniosków po wcześniejszym zgłoszeniu się telefonicznym bądź e-mailowym.

Osoby wcześniej zapisane będą obsługiwane w pierwszej kolejności.

KONTAKT:

ul. Wojska Polskiego 67/69, 56-400 Oleśnica

tel./fax 71 314 32 01;

e-mail: biuro@dobrawidawa.pl

Rachunek bankowy stowarzyszenia

nr 78 9584 0008 2006 0601 7378 0001

Międzynarodowe projekty współpracy LGD Dobra Widawa

W najbliższym czasie Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa będzie realizowała dwa projekty współpracy o zasięgu międzynarodowym. Projekt współpracy to projekt, który zakłada wspólną realizację działań przez partnerów z różnych regionów. Dodatkowo w projekcie międzynarodowym bierze udział przynajmniej jeden partner zagraniczny.

W ramach pierwszego z nich - „EKO-LGD” - 5 marca br. została podpisana umowa partnerska. Partnerami projektu oprócz LGD Dobra Widawa są:

- Lokalna Grupa Działania Qwsi,
- Stowarzyszenie Brzesko-Oławska Wieś Historyczna,
- Lokalna Grupa Działania Szlakiem Granitu,
- Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich,
- Mistni Akćni Skupina Kralovedvorsko, z.s.

Projekt przewiduje szereg edukacyjnych proekologicznych działań. Jednym z nich będą z całą pewnością warsztaty dla dzieci podnoszące świadomość ekologiczną z zakresu segregacji odpadów, recyklingu i upcyklingu. W ramach realizacji projektu zaplanowano również wydanie publikacji - książki edukacyjnej z elementami komiksu dot. edukacji ekologicznej dla mieszkańców i turystów, segregowa-

▲ Podpisanie umowy partnerskiej w dniu: 5.03.2018 r.

▲ Upcyklingowy stolik z bębna od pralki

nia odpadów, korzyści ze stosowania OZE. Odbędzie się także wyjazd w ramach wizyty studyjnej do Czech, aby podpatrywać dobre prakty-

ki w zakresie prawidłowego segregowania odpadów. Wniosek został przedłożony do akceptacji w Urzędzie Marszałkowskim Wojewódz-

stwa Dolnośląskiego w dniu 6.03.2018 r.

Celem projektu jest m.in.:

- wzrost poziomu aktywności i integracji mieszkańców w związku z działaniami z zakresu edukacji ekologicznej,
- wzrost świadomości ekologicznej, pobudzenie aktywności mieszkańców obszaru do zachowań chroniących środowisko, wzrost aktywności na rzecz utrzymania czystości i porządku na terenach zamieszkałych,
- wymiana informacji na temat systemu segregacji odpadów czy zagrożeń związanych ze spalaniem odpadów w przydomowych kotłowniach.

Drugi projekt - „Kultura bez granic” realizowany będzie przez dwóch partnerów polskich:

- Stowarzyszenie Brzesko-Oławska Wieś Historyczna
- LGD Dobra Widawa
- oraz partnera czeskiego, tj. Mistni Akćni Skupina Hrubý Jeseník, z.s.

▲ Spotkanie polskich partnerów projektu „Kultura bez granic” w LGD Dobra Widawa

Projekt jest w trakcie przygotowywania. Obecnie trwają ustalenia partnerów mające na celu dopracowanie szczegółów działań. Zaplanowano m.in.: warsztatowe spotkania integracyjne dla rękodzielników i zespołów artystycznych, konkurs dla rękodzielników i zespołów artystycznych czy konferencję podsumowującą efekty prac warsztatowych. Istotnym elementem projektu będzie stworzenie strony internetowej z bazą podmiotów zajmujących się twórczością artystyczną tradycyj-

ną, współczesną, amatorską i profesjonalną oraz walorów przyrodniczych z obszaru partnerów projektu.

Celem projektu jest identyfikacja i promocja kultury oraz dziedzictwa kulturowego związanego z tradycją i sztuką ludową obszarów partnerskich.

Projekty realizowane będą w ramach poddziałania 19.3 /Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania/ objętego PROW na lata 2014-2020.

Operacje własne w LGD Dobra Widawa

W najbliższym czasie LGD planuje realizację sześciu operacji własnych. 3 lipca br. została podpisana z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego umowa o przyznaniu pomocy na realizację operacji pn. „Dobra Widawa miejsce zdrowego i atrakcyjnego wypoczynku” - aplikacja mobilna. Aplikacja będzie stanowiła narzędzie promocji walorów kulturowych z obszaru 10 gmin należących do Partnerstwa LGD Dobra Widawa.

Z kolei w lipcu br. LGD Dobra Widawa złożyła w UMWD

cztery wnioski o przyznanie pomocy na realizację kolejnych projektów.

Pierwszy z nich pn.: „Aplikacja NATURA” - Dobra Widawa obszar zdrowego i aktywnego wypoczynku będzie miał na celu promocję walorów przyrodniczych znajdujących się na obszarze 10 gmin należących do Partnerstwa. Dodatkowo zostanie stworzona strona internetowa, na której będzie można zamieszczać materiały promocyjne obszaru LGD czy stworzyć galerię zdjęć.

Kolejne operacje dotyczyć będą umieszczenia na obsza-

rze wszystkich gmin wchodzących w skład LGD punktów informacyjnych, m.in.: o atrakcjach turystycznych i infrastrukturze turystycznej obszaru.

Korzystając z takiego punktu, każdy odwiedzający nasz obszar turysta będzie mógł uzyskać informacje o atrakcjach turystycznych i infrastrukturze turystycznej Partnerstwa Dobra Widawa. Punkt będzie zawierał m.in.: aplikację „Dobra Widawa obszar zdrowego i atrakcyjnego wypoczynku” i aplikację „NATURA - Dobra Widawa obszar zdrowego i aktywnego wy-

poczynku”, prezentację informacyjno-promocyjną o LGD Dobra Widawa, a także dwa filmy promujące historyczno-kulturowe oraz przyrodniczo-rekreacyjne walory obszaru Dobrej Widawy. Punkty zostaną umieszczone w miejscach o zwiększonym ruchu turystycznym, tak by umożliwić do nich dostęp możliwie jak najszerszemu gronu korzystających.

Ponadto planowana jest realizacja operacji polegającej na opracowaniu koncepcji rozwoju i promocji szlaków turystycznych - rowerowych, konnych, kajako-

wych. W jej ramach zaplanowano:

- Inwentaryzację szlaków rowerowych, konnych, kajakowych w terenie;
- Aktualizację i odnowienie oznakowania ww. szlaków w terenie;
- Wytyczenie łączników szlaków pomiędzy gminami wchodzącymi w skład Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa;
- Opracowanie dokumentu z inwentaryzacji szlaków i wytyczenia łączników;
- Opracowanie systemu identyfikacji wizualnej szlaków i zastosowanie go w terenie.

Z kolei we wrześniu zamierzamy złożyć wniosek o przyznanie pomocy na realizację dwóch kompletów filmów promujących historyczno-kulturowe oraz przyrodniczo-rekreacyjne walory obszaru Dobrej Widawy, z uwzględnieniem zagospodarowania turystycznego obszaru.

Realizację operacji planujemy w okresie od stycznia do września 2019 r. Wnioskowana kwota na realizację każdej z nich to: 50 000,00 zł.

Planowane nabory

W pierwszej połowie 2019 r. LGD planuje ogłoszenie następujących naborów wniosków:

■ Projekt grantowy w zakresie zachowania dziedzictwa lokalnego - oznakowanie, zabezpieczenie i udostępnienie dla turystów lokalnych zabytków i dziedzictwa przyrodniczego. Pula środków dostępnych dla grantobiorców to 300 000 zł, przy czym każdy grantobiorca może ubiegać się o wsparcie w wysokości od 5 do 50 000 zł.

■ Operacja własna w zakresie promowania obszaru objętego LSR - wydanie przewodnika po obszarze. Maksymalna wnioskowana kwota, którą można uzyskać na realizację tego działania, to 50 000 zł.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Akademia Umiejętności Animatora Lokalnej Grupy Działania

Podejście LEADER, wdrażane w Polsce od 2004 roku, jest jedną z możliwości wpływania na rozwój obszarów wiejskich poprzez aktywność inspirowaną przez lokalne grupy działania. Inspiracja ta opiera się na różnorodnych formach pobudzania wyobraźni obywatelskiej do działań lokalnych społeczności, ukierunkowanej na poprawę warunków życia i pracy. Jedną z tych form - możliwe, że najistotniejszą - jest animacja.

Taki właśnie był cel projektu „Akademia Umiejętności Animatora LGD”, której organizatorem było Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich realizujące operację w ramach Planu działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019.

Na program szkolenia złożyły się wykłady teoretyczne i zajęcia prak-

tyczne, w tym samodzielna praca uczestnika w lokalnym środowisku wsparta przez doradcę-eksperta. Tematyka zajęć została zaplanowana w sześciu modułach grupujących zbliżoną problematykę. Moduły zostały zrealizowane podczas trzech trzydni-

wych zjazdów - warsztatów, które odbywały się w miejscowości Brzezina w Gminie Miękinia.

W ramach projektu zaplanowana jest również konferencja podsumowująca (przewidywany termin to: wrzesień/październik) poświęcona wymia-

nie doświadczeń, dobrych praktyk oraz dyskusji nad rekomendacjami dla FAOW w zakresie dalszych szkoleń animacyjnych.

W szkoleniu brało udział 2 przedstawiciele LGD Dobra Widawa:

1. Aleksandra Borówka;
2. Małgorzata Oleniecka.

Tematyka szkolenia:

- 1. Rola animatora**
  - a) role, funkcje
  - b) animacja w procesie lokalnego rozwoju
- 2. Rozwój osobisty**
  - a) system wartości i poczucie sensu, zaufanie
  - b) kreatywność
- 3. Warsztaty pracy animatora**
  - a) narzędzia animacji, przepływ informacji
  - b) nowoczesne technologie w pracy animacyjnej
- 4. Komunikacja interpersonalna**
  - a) psychospołeczne uwarunkowania animacji aktywności
  - b) słuchanie i formułowanie komunikatów
- 5. Praca z grupą**
  - a) prowadzenie spotkań
  - b) metodyka pracy grupowej
- 6. Podejście LEADER**
  - a) idee i istota podejścia LEADER (RLKS)
  - b) etapy budowania lokalnego partnerstwa
- 7. Zarządzanie zmianą**
  - a) teoria zmiany
  - b) zarządzanie procesem lokalnego rozwoju
- 8. Komunikacja społeczna**
  - a) specyfikacja grup i środowisk lokalnych
  - b) kanały i środki przekazu
- 9. Diagnoza lokalnego środowiska**
  - a) gromadzenie danych wtórnych
  - b) prowadzenie badań społecznych
- 10. Zarządzanie projektem**
  - a) zarządzanie cyklem projektu
  - b) cele i rezultaty, działania i produkty działań.

▲ Uczestnicy warsztatów „Akademia Umiejętności Animatora Lokalnej Grupy Działania”

Spotkanie Lokalnych Grup Działania z przedstawicielami UMWD

W Dobkowie w „Sudeckiej Zagrodzie Edukacyjnej” odbyło się spotkanie reprezentantów dolnośląskich Lokalnych Grup Działania z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Głównym celem spotkania była analiza stanu wdrażania zadań realizowanych przez Lokalne Grupy Działania w ramach

poddziałania 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w województwie dolnośląskim.

Na spotkaniu Lokalną Grupę Działania Dobra Widawa reprezentowały:

- p. Agnieszka Kasina - Prezes Zarządu i Dyrektor Biura;
- p. Małgorzata Oleniecka - Wicedyrektor Biura.

▲ Spotkanie Lokalnych Grup Działania z przedstawicielami UMWD

Tematyka spotkania:

1. Przyczyny dokonywanych odmów przyznania pomocy / pozostawiania operacji bez rozpatrzenia
2. Zmiany w formularzach umów o przyznaniu pomocy
3. Pierwszy kamień milowy - wskaźniki i budżet
4. Błędy wnioskodawców we wnioskach o przyznanie pomocy
5. Ogłaszanie naborów - przesuwanie środków
6. Zmiany umowy ramowej
7. Procedury grantowe

Projekt grantowy: Aktywna społeczność „Dobrej Widawy”

Nazwa grantobiorcy:
„Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Integracji Chwałowic”.

Tytuł zadania:
„EKOALEJA - POZNAJEMY, DBAMY, CHRONIMY. Międzypokoleniowa edukacja ekologiczna mieszkańców wsi Chwałowice i Dębina”

Celem głównym niniejszego projektu była edukacja ekologiczna mieszkańców wsi Chwałowice i Dębina poprzez utworzenie „Ekoalei” oraz udział w międzypokoleniowych warsztatach edukacyjnych.

Wykonano następujące zaplanowane w projekcie działania:

- 1. Edukacja ekologiczna** – udział min.: 40 mieszkańców wsi Chwałowice i Dębina, w tym min.: 10 seniorów (powyżej 50. roku życia) i min.: 10 osób w wieku 12-18 lat (młodzież) w 4 międzypokoleniowych warsztatach edukacyjnych odbywających się na terenie wsi Chwałowice i Dębina. Tematyka warsztatów była następująca:
  - » Warsztat 1: „Te co skaczą i fruują”
  - » Warsztat 2: „Odgłosy nocy, czyli w poszukiwaniu puszczyka”
  - » Warsztat 3: „Ptasia jadłodajnia”
  - » Warsztat 4: „Dbajmy o środowisko”
- 2. Popularyzacja wiedzy nt.: zwierząt zamieszkujących okolice wsi Chwałowice i Dębina** – montaż 100 budek lęgowych, karmnika i kamerki do obserwacji ptaków.

▲ Warsztaty: „Odgłosy nocy, czyli w poszukiwaniu puszczyka”

▲ Wspólne budowanie karmnika

Efekty realizacji niniejszego projektu to:

1. Uczestnikom projektu przybliżony został stan lokalnej ornitofauny (skład gatunkowy ptaków). Brali oni aktywny udział w obserwacjach lokalnej fauny i flory oraz wspólnie tworzyli mapę ornitofauny Chwałowic i Dębiny.
2. Montaż kamerki oraz wspólne wykonanie karmnika i dokarmianie ptaków umożliwiły 24 h obserwację życia ptaków. Kamera posiada automatyczną opcję nagrywania, dzięki czemu najciekawsze filmiki są umieszczane na stronie internetowej poświęconej projektowi.
3. Projekt rozbudził pasję fotograficzną i poznawczą wśród jego uczestników. Warsztaty poświęcone lokalnej faunie i florie, obserwacji życia ptaków oraz ich zimowego dokarmiania będą więc kontynuowane.
4. Udział w projekcie scalił lokalną społeczność, dzięki warsztatom mieszkańcy mogli się bliżej poznać.

Nazwa grantobiorcy:
Dolnośląskie Forum Środowiska Kulturowego Millenium.

Tytuł zadania:
„Ręko - czyny”, czyli aktywizacja społeczna seniorów i młodzieży na terenie gminy Długołęka”

Zadanie zakładało udział grupy seniorów i młodzieży w cyklu bezpłatnych warsztatów rękodzielniczych oraz imprezach i działaniach integracyjnych. Każda z grup wzięła udział w sześciu warsztatach: ceramicznych, tkackich i filcowania. Podczas tych spotkań uczestnicy projektu nie tylko zapoznali się z całościową technologią wytwarzania produktów z gliny, filcu czy wełny, ale mogli również samodzielnie zaprojektować i wykonać te przedmioty, wykorzystując w zdobnictwie walory lokalnej fauny i flory, jak również elementy dziedzictwa kulturowego zamieszkanego przez siebie regionu.

Wspólna praca podczas tych zajęć była znakomitą okazją do integracji międzypokoleniowej, a także dała możliwość przekazania młodym uczestnikom informacji o tradycjach i zwyczajach związanych z rękodziełem. Nawiązywały one do bardzo popularnej na polskich wsiach tradycji ludowej **Skubaczek** (wspólnego darcia pierza) i **Prządek** (wspólnego przędzenia lnu na kołowrotkach), które późną

▲ Kwiatowe „Ręko - czyny”

jesienią i zimą były nie tylko popularnym zwyczajem gospodarskim, ale przede wszystkim formą spotkań towarzyskich. Przy wspólnej pracy zabawiano się opowiadaniem historyjek i plotek, co integrowało wspólnotę.

Uczestnicy warsztatów spotkali się podczas trzech imprez wiejskich i gminnych:

- Pierwszą z nich był „Festiwal rzemiosła i rękodzieła”, podczas którego zaprezentowane zostały techniki rękodzielnicze od prehistorycznych do współczesnych. W trakcie festiwalu można było poznać zasady tradycyjnego toczenia na kole, przędzenia na kołowrotku, spróbować chleba z pieca chlebowego i sera produkowanego ręcznie według starych receptur. Zaprezentowano również nowoczesne techniki, takie jak: toczenie na kole elektrycznym, filcowanie, czy plectenie z wikliny papierowej.
- Drugą imprezą były otwarte warsztaty podczas festynu wiejskiego „Babie lato”, organizowanego od trzech lat przez Radę Sołecką Domaszczyna.
- Prezentacja podsumowująca całokształt działań aktywizacyjnych zrealizowanych w czasie trwania projektu została przedstawiona podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w Pracowni Ceramiki w Domaszczynie. Uczestnicy projektu zaprezentowali nowo zdobyte umiejętności rękodzielnicze na otwartej wystawie.

▲ „Ręko - czyny” na Jarmarku Bożonarodzeniowym w Pracowni Ceramiki w Domaszczynie

Nazwa grantobiorcy:
Fundacja na rzecz Animacji Lokalnych „Słomkowy Melonik”.

Tytuł zadania:
„Śladami Bosej Księżnej - warsztaty artystyczne zakończone spektaklem teatralno-muzycznym”

Działania aktywizacyjne: Zadanie przewidywało aktywizację społeczną mieszkańców gminy Dobroszyce i okolic, poprzez realizację warsztatów artystycznych (muzycznych, teatralnych, choreograficznych) oraz wystawienie spektaklu pod nazwą „Śladami Bosej Księżnej”.

Warsztaty składały się z 3 części: teatralnej, muzycznej i choreograficznej, prowadzonych pod okiem profesjonalnych instruktorów z Wrocławia:

- » warsztaty teatralne – Zofia Stankiewicz-Kors – PWST Wrocław,
- » warsztaty muzyczne – Mariola Blecharczyk – Akademia Muzyczna Katowice,
- » warsztaty choreograficzne – Dorota Stankiewicz – Narodowe Forum Muzyki Wrocław.

Spektakl spotkał się z wielkim uznaniem lokalnej społeczności, podczas pracy nad nim nastąpiła integracja wielu pokoleń, od dzieci w wieku przedszkolnym po osoby w wieku senioralnym. Aktywny udział podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji

Wrocławskiej w Dobroszycach w przedstawieniu wzbudził wiele pozytywnych emocji wśród samych uczestników projektu, jak i widzów. Przedstawieniu towarzyszył wernisaż prac wykonanych w konkursie plastycznym pn.: „Śladami Bosej Księżnej”, który skierowany był do uczniów 2 szkół gminnych w Dobroszycach. Po premierze spektaklu w Gminnym Centrum Kultury w Dobroszycach nastąpiło rozdanie nagród laureatom konkursu.

▲ Premiera spektaklu „Śladami Bosej Księżnej”

Nazwa grantobiorcy:
Stowarzyszenie Natura i Człowiek oddział w Szczodrowie.

Tytuł zadania: **„Syców zapyla!”**

Stowarzyszenie Natura i Człowiek w ramach projektu „Syców zapyla!” przeprowadziło szereg działań, mających na celu przybliżyć mieszkańcom Gminy Syców niesamowity świat pszczoł. W czasie projektu przeprowadzone zostały warsztaty ekologiczne dla działkowców, seniorów i uczniów szkół podstawowych. Ważnym edukacyjnym elementem był przygotowany specjalnie na tę okazję „Praktyczny poradnik ochrony pszczoł”, który otrzymał każdy uczestnik warsztatów.

W sycowskim kinie wyświetlany był film pt.: „Łowcy miodu – na ratunek pszczołom”, czyli pierwsza pełnometrażowa i wysokobudżetowa polska produkcja poruszająca ten bardzo ważny temat. Edukacyjny dokument świetnie pokazuje, jakie niebezpieczeństwa stoją przed ludzkością w kontekście masowego ginienia rodzin pszczelich.

Stowarzyszenie wspólnie z Uniwersytetem III Wieku stworzyło innowacyjny i unikatowy plan na to, jak propagować nasiona roślin miododajnych wśród mieszkańców Sycowa. Pomysł to Bank Nasion, który właśnie teraz „roz-

kwita” na wiosnę! Otóż w siedzibie Uniwersytetu zdeponowane zostały nasiona roślin pożytecznych dla pszczoł, które każdy zainteresowany będzie mógł otrzymać. Warunek jest prosty – trzeba przynieść swoje nasiona z takich roślin, które lubią owady zapylające i wtedy można je wymienić na dostępne w Banku. Oprócz tego, że wzbogacamy przyrodę Sycowa w pożyteczne rośliny i chronimy lokalne populacje pszczoł, to uczymy się nowych rzeczy – podkreślają przyrodniczy ze Stowarzyszenia Natura i Człowiek. Dodają, że Syców to doskonałe miejsce bytowania dla rzadkich gatunków pszczoł i mieszkańcy powinni mieć świadomość, jakie przyrodnicze skarby znajdują się w miejscu ich zamieszkania.

Znaczenie gospodarcze pszczoł jest ogromne i szacowane na setki miliardów dolarów rocznie w skali globalnej. Rola tych owadów w utrzymaniu delikatnej równowagi w przyrodzie jest jeszcze większa i niemożliwa do oszacowania w skali ekonomicznej. Należy brać pod uwagę fakt, że większość z około 25 tys. gatunków pszczoł na świecie jest w sytuacji zagrożenia poprzez utratę siedlisk bytowania, tzn.: brak odpowiednich roślin pokarmowych i miejsc gniazdowania. W Polsce występuje niemal 460 gatunków pszczoł, w tym społecznie żyjąca pszczoła miodna i trzmielce oraz w zdecydowanej większości – pszczoły samotne. Prawie połowa gatunków znajduje się na Czerwo-

nej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Każda pszczoła ma swoją niezwykłą rolę w przyrodzie, ale, niestety, często przez brak wiedzy ludzie szkodzą tym owadom, a przez to sobie samym.

Tylko świadome ekologicznie społeczeństwo jest w stanie dostrzec problem i skutecznie jemu przeciwdziałać. Dlatego niezwykle ważne jest, aby prowadzić takie edukacyjne projekty, jak „Syców zapyla!”. Działania tego typu pozwalają mieszkańcom w ciekawy sposób poznawać tajniki przyrody i uczą, jak chronić bioróżnorodność na „własnym podwórku”. Ważnym atutem miasta Syców jest potwierdzone występowanie dwóch gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem trzmieli: trzmiela zmienego *Bombus humilis* i trzmiela paskowanego *Bombus subterraneus*. Świadczy to o dużym potencjale przyrodniczym oraz specyficznych warunkach siedliskowych. Również z terenu Sycowa pochodzi okaz trzmielca z kolekcji entomologicznej z przełomu XIX i XX w. autorstwa R. Dietricha, przechowywany w Muzeum Przyrodniczym Uniwersytetu Wrocławskiego. Wobec powyższych faktów bardzo stosowne jest podejmowanie odpowiednich kroków w celu uświadomienia mieszkańcom, jakie niezwykle zasoby przyrodnicze znajdują się w ich otoczeniu.

▲ Praktyczny poradnik ochrony pszczoł

▲ A Ty jakiego masz owada?

Nazwa grantobiorcy:
Fundacja Aktywne Bogusławice.

Tytuł zadania:
Aktywizacja społeczna młodzieży i seniorów poprzez odnowę zielonych terenów Sołectwa Bogusławice

Celem projektu była aktywizacja młodzieży i seniorów wsi Bogusławice oraz ościennych miejscowości w Gminie Oleśnica poprzez zadbanie o tereny zielone Bogusławic. Podczas

realizacji projektu zostały wykonane następujące działania:

1. Projekt koncepcyjny elementów małej architektury Sołectwa Bogusławice: gablota zewnętrzna, monidło, witacz, tablica informacyjna i zagospodarowanie terenów zielonych wokół dębu – pomnika przyrody.
2. Została postawiona zewnętrzna gablota – tablica edukacyjno-informacyjna o projekcie i zastosowanych technologiach.
3. Została przeprowadzona rekultywacja płyty boiska innowacyjną metodą probiotechnologii, połączona z edukacją

w tym zakresie młodzieży szkolno-gimnazjalnej (12-18 lat). 4. Zostało przeprowadzone kompostowanie organicznych odpadów wraz z seniorami powyżej 50. r.ż. w celu późniejszego użycia odpadów jako naturalnego nawozu na terenach Sołectwa Bogusławice.

Rekultywacja płyty boiska oraz kompostowanie zostało poprzedzone warsztatami szkoleniowymi, tak aby osoby, uczestniczące w warsztacie, otrzymały fachową wiedzę i część prac wykonały samodzielnie pod okiem doświadczonych szkoleniowców.

▲ Rekultywacja płyty boiska

▲ Rekultywacja płyty boiska innowacyjną metodą probiotechnologii

Nazwa grantobiorcy: „
Fundacja Rozwoju Alter Ego.

Tytuł zadania:
**Żyjmy dłużej, lepiej, bezpieczniej
- praktyczne warsztaty
dla aktywnego seniora**

Zadanie podejmowało tematykę ważną z punktu widzenia bezpieczeństwa i zdrowia seniora.

Celem projektu było wzmocnienie kapitału społecznego, podniesienie wiedzy społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia i bezpieczeństwa seniorów zamieszkających na terenie LGD Dobra Widawa. Fundacja Rozwoju zrealizowała warsztaty edukacyjne i rekreacyjne na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych w miejscowościach: Boguszyce (Dom Kultury), Dobroszyce (GCK), Dziadowa Kłoda (GOK) i Syców (MOSIR).

Od grudnia 2017 do lutego 2018 zostały przeprowadzone warsztaty edukacyjne podzielone na trzy bloki tematyczne z zakresu:

- » **Senior Bank** - Bezpieczeństwo bankowe, zagrożenia, wyłudzenia
- » **PC Senior** - Edukacja, komunikacja, wykorzystanie mediów społecznościowych
- » **Senior Obywatel/Innowator** - Innowacyjne rozwiązania technologiczne ułatwiające i chroniące codzienne życie. Uczestnikami warsztatów była grupa 45 aktywnych seniorów.

Warsztaty prowadził doświadczony trener i szkoleniowiec p. Joanna Sałata z Świdnicy.

Dodatkowo projekt przewidywał indywidualne doradztwo dla każdego z uczestników warsztatów uszcze-

gólowiające i wspierające zagadnienia poruszane na warsztatach (np.: pomoc w wypełnianiu Karty Seniora, przygotowanie Karty Informacyjnej dla tzw. Pudełka Życia, zakładanie profili osobowych na Facebooku). Doradztwo indywidualne oraz stronę organizacyjną grantu prowadził p. Paweł Stawarz.

W ramach projektu przewidziano również praktyczne warsztaty rekreacyjne, czyli spacer nordic walking przeprowadzone przez dyplomowanego instruktora p. Martę Sonnek z Sycowa. We wspomnianych czterech miejscowościach bezpośrednio po warsztatach odbywały się zajęcia, poprzedzone instruktażem i rozgrzewką, oraz samym spacerem dostosowanym do możliwości i poziomu zaawansowania uczestników. Pokonywany dystans podczas zajęć to 3, 5 i 12 km, a trasa wiodła głównie terenami eksponującymi lokalne walory turystyczne i kulturowe.

Realizacja projektu wynikała z zdiagnozowanych problemów na obszarze działania LGD Dobra Widawa w odniesieniu do przedmiotowej grupy docelowej seniorzy 50, takich jak: małego zaangażowanie i aktywności społecznej, niski poziom zaufania i integracji społecznej, czy zagrożenia związane z wykluczeniem cyfrowym.

Efektom przeprowadzonych zajęć warsztatowych jest wzrost kompetencji i aktywności lokalnej społeczności, wzrost bezpieczeństwa, polepszenie jakości życia, pojawienie się lokalnych liderów.

W wyniku realizacji projektu powstała także platforma aktywnego seniora seniorinnovator.pl służąca tej grupie docelowej.

Frekwencja na warsztatach i zadowolenie uczestników świadczyło o zasadności prowadzenia takich działań warsztatowych oraz pojawiła się oddolna inicjatywa kontynuacji podobnych aktywności w przyszłości.

▲ Zimowy spacer nordic-walking

▲ Żyjmy dłużej, lepiej, bezpieczniej - praktyczne warsztaty dla aktywnego seniora

Nazwa grantobiorcy:
Fundacja Aquila.

Tytuł zadania:

**Drzewa Dobrej Widawy - dziedzictwo
przyrodniczo-kulturowe obszaru działania LGD
Dobra Widawa**

Zadanie zakładało przeprowadzenie inwentaryzacji drzew sędziwych na wyznaczonych terenach, zbudowanie metodyki badań inwentaryzacyjnych - utworzenie „Karty drzewa sędziwego”, a także opracowanie wyników inwentaryzacji z wykorzystaniem Systemów Informacji Przestrzennej. W ramach zadania przeprowadzone zostały warsztaty edukacyjne dla młodzieży i seniorów dotyczące dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego obszaru objętego projektem. Uczestnicy warsztatów zidentyfikowali drzewa sędziwe w swoim otoczeniu. Dowiedzieli się oni także, jakie jest znaczenie drzew sędziwych zarówno w kontekście środowiskowym, jak i tożsamościowym.

Efekte działań projektowych są następujące:

1. Zwiększenie świadomości lokalnej społeczności w zakresie ochrony środowiska, dziedzictwa przyrodniczego i historycznego oraz możliwości przeciwdziałania zmianom klimatycznym.
2. Wzrost aktywności mieszkańców obszaru Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa.
3. Identyfikacja i udokumentowanie stanowisk sędziwych drzew na obszarze LGD Dobra Widawa.
4. Wyekspozowanie atrakcyjności obszaru w kontekście turystycznym poprzez wskazanie najbardziej okazałych drzew do objęcia ochroną pomnikową, propozycje szlaków turystycznych uwzględniających te obiekty na obszarze LGD Dobra Widawa.

▲ „Dąb Słowianin” w Dębnie - 450-letni dąb szypułkowy

▲ Identyfikacja i udokumentowanie stanowisk sędziwych drzew na obszarze LGD Dobra Widawa.

Rada Naukowo-Społeczna Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Rychtalskie”

▲ Uczestnicy spotkania w Nadleśnictwie Antonin

Z dumą informujemy, iż Decyzją nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 8 marca 2018 r. Prezes Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa - p. Agnieszka Kasina została powołana do Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Rychtalskie”.

Do zakresu działania rady należy w szczególności opiniowanie:

- projektów planów urzędzenia lasu wraz z programami ochrony

przyrody i edukacji leśnej;

- projektów objęcia ochroną prawną nowych obiektów;
- projektów rocznych planów finansowo-gospodarczych w zakresie zadań rzeczowych;
- tematyki badań naukowych i możliwości ich praktycznego wykorzystania;
- działalności edukacyjnej, turystycznego udostępniania terenów.

W dniu 8 maja 2018 r. w siedzibie Nadleśnictwa Antonin odbyło się posiedzenie Rady. Nadleśniczy Nadleśnictwa Antonin p. Adam Całka przybliżył członkom nowej Rady infrastrukturę edukacyjną, jaką dysponują jednostki wchodzące w skład LKP, m.in.: ośrodek edukacji leśnej „Domek księcia Wilhelma”, Arboretum Leśne w Stradomii, Ośrodek Naukowo-Edukacyjny Dwór Myśliwski Ustronie, izby przyrodnicze w „Ogrodówce” i w Ustroniu, zielone klasy, ścieżki edukacyjne, ścieżki „Zielony Punkt Kontrolny”. Omówił działalność edukacyjną i badawczą, a także działalność prowadzoną w zakresie ochrony przyrody, prowadzoną w ramach funkcjonowania LKP.

Po zakończeniu części kameralnej spotkania dla jego upamiętnienia przy siedzibie Nadleśnictwa Antonin posadzono sadzonkę dębu szypułkowego, wyhodowaną z nasion pobłogosławionych przez papieża Benedykta XVI.

Najwyższa Izba Kontroli w LGD Dobra Widawa

W dniach od 19.03.2018 r. do 18.06.2018 r. w Stowarzyszeniu LGD Dobra Widawa Najwyższa Izba Kontroli przeprowadzała kontrolę pt.: „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER w latach 2015-2018”.

Kontrola była ujęta w „Planie pracy NIK na 2018 rok” w ramach: Działalności Ogólnopństwowej (COFOG 1). Tematy kontroli ujęte w Planie pracy NIK na 2018 rok odpowiadają najistotniejszym problemom, zidentyfikowanym w trakcie analizy prac planistycznych w poszczególnych obszarach funkcjonowania państwa. Pytanie definiujące cel główny kontroli w LGD Dobra Widawa brzmiało: Czy środki publiczne przeznaczone na wdrażanie inicjatywy LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 zostały prawidłowo rozdysponowane? Tożsame kontrole przeprowadzone były również w wybranych Lokalnych Grupach Działania na terenie całego kraju.

Zakres kontroli obejmował:

- przygotowanie do realizacji inicjatywy LEADER w ramach PROW na lata 2014-2020
- przestrzeganie postanowień umowy ramowej
- efekty rozdysponowania środków przeznaczonych na inicjatywę LEADER w ramach PROW na lata 2014-2020 w tym:

I. OBSZAR, m.in.:

- umowa ramowa;
- członkostwo w LGD;

- wybór członków organów decyzyjnych
- dokumenty organizacyjne / funkcjonowania LGD
- dokumentacja otwarcia biura; kwalifikacje pracowników/koszty zatrudnienia
- ewidencja udzielonego doradztwa; analizy efektywności doradztwa
- plany komunikacji; plan szkoleń; efektywność działań komunikacyjnych
- harmonogram naborów wniosków
- ochrona danych osobowych; przechowywanie dokumentacji
- współpraca LGD z podmiotami zewnętrznymi

II. OBSZAR, m.in.:

- ogłoszenie o naborze wniosków; przyjęcie/rejestracja wniosków
- weryfikacja wstępna wniosków; wybór wniosków
- ustalanie kwot wsparcia lub wysokości premii (Rada); zasady wnoszenia protestu;
- przekazywanie wyników wyboru i ocen wnioskodawcom oraz do Zarząd Województwa
- archiwizacja dokumentów

III. OBSZAR, m.in.:

- wysokość kwot rozdysponowanych w ramach umowy ramowej
- nabory wniosków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR
- wynik finansowy i rzeczowy w realizacji celów LSR
- wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na

- wsparcie realizacji LSR
- wyniki oceny efektywności realizacji LSR przez LGD dokonanej przez Zarząd Województwa
- kontrole i audyty przeprowadzone w LGD w zakresie realizacji LSR
- realizacja umowy zawartej z Samorządem Województwa o przyznaniu pomocy na wsparcie funkcjonowania LGD.

Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen:

- pozytywna;
- pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości;
- negatywna.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie działalność LGD w zakresie objętym niniejszą kontrolą. Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanej działalności, NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych.

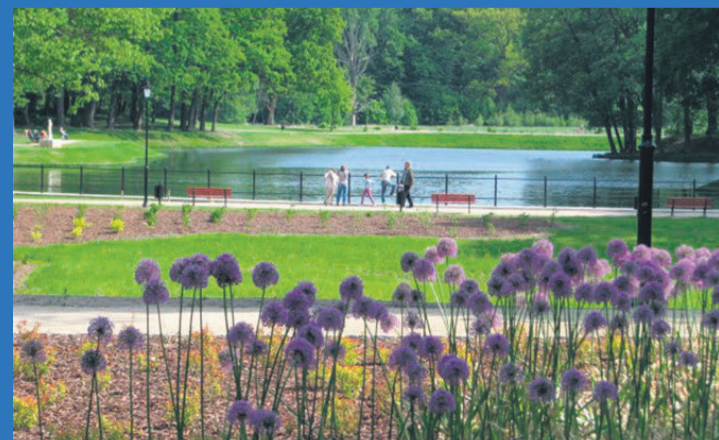
Pozytywna ocena świadczy o tym, iż wszyscy członkowie LGD Dobra Widawa, w tym Zarząd LGD, Rada, Komisja Rewizyjna oraz pracownicy Biura dokładają należytej staranności w wykonywaniu swoich obowiązków, korzystając ze swojej najlepszej wiedzy i doświadczenia w zakresie wdrażania inicjatywy LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

W skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego Lasy Rychtalskie wchodzi Nadleśnictwo Antonin i Syców oraz Leśny Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Na terenie LKP Lasy Rychtalskie znajduje się 6 rezerwatów leśnych i 1 rezerwat archeologiczny. Blisko 150 drzew uznano za pomniki przyrody, w tym 63 dęby szypułkowe. Dalszych kilkadziesiąt zasługuje na objęcie tą formą ochrony. Utworzony w 1996 r. i obejmujący część lasów Nadleśnictwa Antonin Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy/ chroni drzewostany świerkowe, jodłowe i bukowe, rosnące na granicy swoich naturalnych zasięgów występowania. Ponadto na terenie części nadleśnictw Syców i Antonin utworzono w 1995 r. obszar chronionego krajobrazu „Wzgórz Ostrzeszowskich i Doliny Odolanowskiej/ , a w 1996 r. „Doliny rzeki Prosn/ w LZD Siemianice.

Z roślin chronionych rosnących na terenie LKP należy wymienić długosza królewskiego, rosiczkę i widłaki występujące w Nadleśnictwie Antonin oraz wawrzynek wilcze tyko w Nadleśnictwie Syców. Do interesujących ptaków chronionych należą orlik krzykliwy, bocian czarny, myszołów oraz występujący przelotnie żuraw.

GODNYMI OBEJRZENIA SĄ TAKŻE NASTĘPUJĄCE OBIEKTY PRZYRODNICZE:

- znajdujące się na terenie Nadleśnictwa Syców Arboretum Leśne im. prof. Stefana Białoboka,
- Arboretum Leśnego Zakładu Doświadczalnego Siemianice w Laskach,
- zabytkowy zespół parkowo-pałacowy w Siemianicach,
- zabytkowy park krajobrazowy w stylu angielskim w Sycowie.

▲ Zabytkowy park krajobrazowy w Sycowie

Kolejny warsztat refleksyjny za nami

Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa przeprowadziła drugi już warsztat refleksyjny. Tematem spotkania była realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju oraz działania LGD w minionym roku.

W warsztacie uczestniczyli m.in.: członkowie LGD, członkowie Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej LGD, pracownicy biura LGD, a także przedstawicielka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego - p. Daria Lewandowska.

Spotkanie rozpoczęło się prezentacją podsumowującą dotychczasową realizację LSR i działania LGD. W dalszej części zebrani uczestniczyli w dyskusji uwzględniającej pytania dotyczące m.in.:

- stanu realizacji rzeczowej i finansowej LSR;
- jakości składanych wniosków o przyznanie pomocy i jej wpływu na terminową realizację wskaźników;
- roli lokalnych kryteriów wyboru;
- przyjazności stosowanych procedur wyboru projektów.

Uczestnicy poruszyli też kwestię tego, w jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD.

Zebrani uznali, że realizacja rzeczowa i finansowa nie jest we wszystkich zakresach zadowala-

jąca, przede wszystkim ze względu na przedłużający się czas weryfikacji wniosków. Natomiast jeśli chodzi o osiąganie celów LSR, uczestnicy stwierdzili, że projekty wybierane do realizacji przyczyniają się do osiągnięcia jej celów. Niemniej uznano, że należy zintensyfikować promocję oraz zwiększyć ilość szkoleń wzmacniających wiedzę Wnioskodawców w obszarach o niskim zainteresowaniu, zwłaszcza w Przedsięwzięciu I. „Dobra Widawa” - miejsce atrakcyjnego i smacznego wypoczynku.

W podsumowaniu spotkania zebrano wszystkie ustalenia i rekomendacje dotyczące koniecznych działań do wdrożenia w kolejnym roku.

▲ Wystąpienie Prezes LGD Dobra Widawa - p. Agnieszki Kasiny

XVIII Edycja Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów”

▲ Konkurs „Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów” w Pasażu Grunwaldzkim

25 sierpnia we wrocławskim Pasażu Grunwaldzkim odbyła się XVIII Edycja Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów”. Celem konkursu jest wyłonienie: najlepszego regionalnego i tradycyjnego produktu żywnościowego, najlepszego dania i potrawy regionalnej i tradycyjnej.

W tym roku w kategorii „Produkty i przetwory mięsne” nagrodę otrzymała kielbasa „Nasza Domowa” z Masarni Bronisław Urbanowski z Zawidowic. Rodzinny za-

kład istnieje od 1990 r., a w ofercie każdy znajdzie coś dla siebie. Są tu wyroby dla poszukujących smaku tradycji, dla osób stawiających na pierwszym miejscu zdrowie, jak i dla tych, którzy chcą smacznie zjeść w przystępnej cenie.

Masarnia Bronisław Urbanowski należy do Europejskiej Sieci Dziedzictwa Kulinarne, kultywując i utrwalając tym samym tradycje wędliniarskie Dolnego Śląska. Oznaczenie „Kulinarne Dziedzictwo” otrzymały wcześniej m.in.: Kabanosy,

Kielbasa domowa, Śląska z Zawidowic, Salceson Zawidowicki, Szyńska Tradycyjna i wiele innych. Ponadto kielbasa Nożem Krojona i Biała Surowa zostały nagrodzone w konkursie „Nasze Kulinarne Dziedzictwo” na najlepszy produkt regionalny.

Organizatorami wydarzenia był Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego oraz Dolnośląska Izba Rolnicza.

Tańczące konie

Na połowę września zaplanowano niezwykle eleganckie zakończenie sportowego sezonu w Jakubowicach. Tym razem Ośrodek Jakubus stanie się areną dla „Tańczących koni”, czyli Zawodów Ogólnopolskich w Ujeź-

dzeniu i Paraujeździe. Jest to impreza trochę spokojniejsza niż dynamiczne skoki przez przeszkody, jednak elegancja i harmonia pracy jeźdźca z koniem może być niezwykłym doznaniem estetycznym. Szczególnie war-

te polecenia są niedzielne Programy Dowolne do Muzyki, czyli właśnie tytułowe „Tańczące konie”.

W sobotę, 15 września ofertę zawodów wzbogaci „Festiwal Dań z Ziemią”, który będzie się odby-

wał w Namiocie Letnim. Koncepcja festiwalu gastronomicznych zlokalizowanych w tym nowym na mapie Jakubusa obiekcie spotyka się za każdym razem z dużym zainteresowaniem publiczności, a fakt, że gospodarstwo rolne

przynależne do tych terenów właśnie z ziemniaków słynie, sprawia, że może to być wyjątkowo smaczna atrakcja. Zakończenie sezonu sportowego to oczywiście nie koniec aktywności Hotelu i Szkoły Jazdy Konnej Jakubus. Stadni-

na i Hotel wraz z Restauracją działają całorocznie, a w najbliższym czasie otworzą się jeszcze na szerszą skalę podczas Hubertusa 29 i 30 września, a także podczas dużej imprezy Oktoberfest 27 października.

13.09 – 16.09.2018

www.jakubus.pl

TAŃCZĄCE KONIE

ZAWODY OGÓLNOPOLSKIE I REGIONALNE W UJEŹDZENIU

Jakubowice k. Namysłowa

wstęp wolny

Szczegóły na www.jakubus.pl

SZLAKI ROWEROWE DOBREJ WIDAWY

Wytyczone trasy rowerowe Dobrej Widawy liczą łącznie przeszło 600 km (420 km powstało z inicjatywy Partnerstwa Dobrej Widawy), z czego oznakowanych w terenie jest na dzień dzisiejszy ponad 100 km. Poszczególne trasy tworzą spójny system.

Korzystając z tras można obejrzeć większość najbardziej atrakcyjnych miejsc obszaru Partnerstwa. System tras stanowi więc bardzo bogatą ofertę zarówno dla rowerzystów preferujących jednodniowe wypadki, jak i wczasy rowerowe.

Średnia długość poszczególnych odcinków - około 30 km - sprawia, że są one przeznaczone raczej na wyprawy rodzinne. Osoby, które chciałyby uprawiać sporty rowerowe bardziej wyczynowo, łatwo połączą trasy we własne, dłuższe kombinacje.

Warunki na trasach nie wymagają używania specjalistycznego sprzętu. Wystarczający będzie typowy rower rekreacyjny. Z uwagi na brak większych podjazdów (z wyjątkiem w okolicy Zaprzężyna), do sprawnego poruszania się wystarczy nawet rower miejski.

Wokół Dobroszyc wyznakowano **zieloną pętlę rowerową (39,6 km)**, biegnącą głównie lasami, wschodnim skrajem Wzgórz Trzebni-

ckich. Prowadzi ona obok neogotyckiego klasztoru i barokowego pałacu w Dobroszycach, dalej przez Cichoszów z zabytkowym młynem, Siekierowice z dworem, Mękarzowice z folwarkiem, Łuczynę z kościołem Najświętszego Serca PJ, Sadek z folwarkiem, Bartków i Lasy Żłotowskie do Żłotowa (gm. Zawonia) z drewnianym kościołem św. Józefa. Druga część trasy prowadzi z powrotem do gm. Dobroszycy przez Malerzów, Białe Błoto i Kolonię Strzelce do Dobroszyc.

Przez północną część gm. Dobroszycy i rozległy kompleks Lasów Żłotowskich na wschodnim skraju Wzgórz Trzebnickich prowadzi odcinek **niebieskiego szlaku rowerowego Korona Kocich Gór (10,2 km)**. Biegnie on z Grabowna Wielkiego przez Malerzów, Las Obserwator i Leśnictwo Zamek Myśliwski w kierunku Zawoni.

Wokół Długoleki powstał **żółty szlak rowerowy (36,0 km)**, biegnący pograniczem Równiny Oleśnickiej i Wzgórz Trzebnickich. Prowadzi on przez Szczodre z neogotyckim pałacem i ośrodkiem zarybieniowym, Łosice z dworem, Budziwojowice, Łozinę z barokowym kościołem MB Bolesnej i gotyckim Wniebowzięcia NMP, Bierzyce, Zaprzężyn z neorenesansowym pałacem, Jaksonowice z neogoty-

ckim kościołem Wniebowzięcia PJ, Januszkowice z neoromańskim kościołem NMP Królowej Polski, Stępin z gotyckim kościołem Narodzenia NMP, Borową z barokowym kościołem MB Królowej Polski i okazałym pałacem, Raków, Bielawę, skrajem Obszaru Natura 2000 Stawy w Borowej, Kamień z pałacem i z powrotem do Długoleki, obok barokowego kościoła św. Michała Archanioła.

Przez północną część gm. Długoleka, skrajem Wzgórz Trzebnickich biegnie fragment **czerwonej Trzebnickiej Pętli Rowerowej (18,6 km)**. Prowadzi ona z Wiszni Małej przez Siedlec z klasycystycznym pałacem, Tokary, Łozinę z barokowym kościołem MB Bolesnej i gotyckim kościołem Wniebowzięcia NMP, Bierzyce z dworem, skrajem gm. Trzebnica (Skarszyn, Boleścin), dalej przez Krakowiany z barokowym lamusem i Węgrów z folwarkiem, w kierunku Zawoni.

Zachodnim skrajem gm. Długoleka biegnie fragment **międzynarodowego szlaku R9 Adriatyk - Bałtyk (10,5 km)**, prowadzi on z Wrocławia przez Ramiszów, Pasikowice z klasycystycznym kościołem św. Józefa Oblubieńca, Siedlec z klasycystycznym pałacem i dalej przez Godziszową w kierunku Trzebnicy.

▲ Rajd rowerowy organizowany przez LGD Dobra Widawa

▲ Wąwóz w Zaprzężynie

System EuroVelo

Wytyczone systemu EuroVelo zawierają pięć wymogów holenderskiej organizacji CROW dla infrastruktury rowerowej. Wytyczone trasy rowerowe muszą się charakteryzować się:

- **bezpieczeństwem** (minimalizacją niebezpieczeństwa dla rowerzystów i innych uczestników ruchu),
- **spójnością** (łatwą orientacją i integracją z systemem lokalnych tras rowerowych),
- **bezpośredniością** (unikaniem zbędnych objazdów, wydłużających drogę), atrakcyjnością (np.: wykorzystaniem naturalnego środowiska),
- **wygoda** (łatwość korzystania z trasy przez wszystkich rowerzystów, dobra nawierzchnia),
- **atrakcyjnością** (czytelny przebieg, wysoka estetyka, przebieg przez atrakcyjne tereny).

▼ Leśniczówka /Hubertówka/ w Malerzowie

Wspieramy imprezy kulturalno-edukacyjne na obszarze Partnerstwa Dobra Widawa

Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dobra Widawa podjął w dniu: 11.05.2018 r. Uchwałę nr 05/05/2018 w sprawie przeznaczenia wsparcia finansowego na organizację imprez kulturalno-edukacyjnych na obszarze Partnerstwa Dobra Widawa. O dofinansowanie w wysokości 1000,00 mogą się starać Gminy Partnerstwa Dobra Widawa bądź jednostki im podległe. Wsparcie przekazywane jest w formie rzeczowej. Poniżej zamieszczamy informacje o imprezach, które już wsparliśmy.

Biskupicki Złoty Kłos

10 czerwca 2018 r. odbył się VI Przegląd Zespołów Ludowych pn.: „Biskupicki Złoty Kłos/ oraz VIII Targi Produktu Lokalnego w Biskupicach Oławskich, aby poznać wyśmienite produkty, wytwarzane tradycyjnymi metodami w miejscowościach naszego regionu. To świetna okazja, by posmakować kulinarnych specjałów, a także przyjrzeć się dorobkowi twórców rękodzieła i rzemiosła artystycznego. Wystąpiły 24

zespoły ludowe, najlepsze z nich otrzymały nagrody. W imprezie wzięło udział również 34 wystawców produktu lokalnego z powiatu oławskiego i Dolnego Śląska. Tradycyjnie zakupić można było produkty wytwarzane techniką lokalną, m.in. miody, cydry, piwa, wina, wędliny, ciasta, oleje i wiele innych. Po części oficjalnej wszyscy zgromadzeni uczestniczyli w biesiadzie.

▲ Biskupicki Złoty Kłos

Z chlebem i solą - na ludową nutę

30.06.2018 r. w świetlicy wiejskiej w Boguszycach odbyło się Spotkanie Przy Piecu „Z chlebem i solą - na ludową nutę/”. W tym wydarzeniu brały udział zespoły ludowe z gminy Oleśnica: Rzędowanie z Boguszyca, Wyszogrodzianie z Wyszogrodu, Jarzębina z Sokołowic, zespół Boguszycczanie z Boguszyca. Specjalnym gościem wydarzenia była grupa

Młodzieży Polskiej z Ukrainy, która zaprezentowała swój wokalnie-taneczny program artystyczny.

Po występach zespołów ludowych odbyły się warsztaty kulinarne poprowadzone przez Koło Gospodyń Wiejskich w Boguszycach. Spotkanie przy piecu „Z chlebem i solą - na ludową nutę” w Boguszycach zakończyła wspólna biesiada.

▲ Piec chlebowy

V edycja Festiwalu Kultury Ludowej

W Domu Kultury w Wilkowie 24 czerwca 2018 r. odbyła się V edycja Festiwalu Kultury Ludowej. Festiwal miał charakter konkursu piosenki ludowej, w którym uczestniczyły zespoły ludowo-folklorystyczne z terenu gmin wchodzących w skład LGD Dobra Widawa oraz Powiatu Namysłowskiego. Miał on na celu popularyzację kultury, a także promowanie zespołów ludowych działających na tym obszarze. Wydarzenie to udowodniło, że muzyka ludowa jest wielopokoleniowa i wiecznie żywa, ciągle może być ciekawa i atrakcyjna dla szerokiego grona odbiorców. W tym roku w konkursie muzycznym udział wzięło 17 zespołów.

Po zakończeniu części artystycznej jury w składzie: Teresa Krawiec (przewodnicząca), Iwona Cholaś, Monika Markowska, Paweł Dyszlewski (członek Zarządu LGD Dobra Widawa) oraz Lesław Wachowski (członek Rady LGD) oceniło występy zespołów ludowych. Laureatem festiwalu został zespół Zbytowianki ze Zbytowej. Drugie miejsce zajął zespół Uśmiech z Dobroszyc, natomiast trzecie miejsce przypadło zespołowi Jarzębina z Sokołowic. Ponadto jury przyznało sześć wyróżnień dla zespołów: Niezła Paka, Kapela Wilkowska, Wilkowie, Różycki, Międzyborzanie oraz Namysłowiaci. Wszyscy uczestnicy konkurencji dostali pamiątkowe statuetki oraz dyplomy.

▲ Zespół Młodzieży Polskiej z Ukrainy

▲ Festiwal Kultury Ludowej w Wilkowie

XV edycja Festynu „Sami swoi”

▲ XV edycja Festynu „Sami Swoi”

W dniach 25-26 sierpnia 2018 r. odbyła się XV edycja Festynu „Sami swoi/”. Organizatorzy tegoroczny festyn połączyli z Dożynkami Gminy Czernica. Przy okazji festiwalu można było obejrzeć wystawę poświęconą Wacławowi Kowalskiemu pt. „Z Gnojna do Dobrzykowic/”, zorganizowaną z okazji setnych urodzin aktora oraz 50 lat premiery filmu „Sami swoi/”. Na scenie głównej nie mogło zabraknąć reżysera Sylwestra Chęcińskiego, na scenie pojawiła się również filmowa para czyli: Ilona

Kuśmierska (Jadźka) i Jerzy Janeczek (Witka). Gościem honorowym był również Dariusz Koźlenko, autor książki „Sami swoi”. Za kulisami komedii wszech czasów/.

Uczestnicy festynu mogli pochwalić się swoją wiedzą o filmie, biorąc udział w konkursie.

Dużą atrakcją była możliwość przejechania się kolejką po miejscach, gdzie kręcono sceny do filmu oraz spotkanie z rodziną Pawłaka i Karguła. W rolę tę wcieliła się Grupa Rekonstrukcyjno-Historyczna OKA z Namysłowa.